DUBBA · OYSS HAZIRLIK **CEVAP ANAHTARI**

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi 1. Dönem 2. Ortak Yazılı Sınavı · Senaryo 3

Süre: 40 dakika · Her sorunun puanı yanında yazılıdır.

Anahtar ve sorular çevrim içi

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 1. Dönem 2. Ortak Yazılı (Senaryo 3)

1. Aşağıdaki deneme parçasını okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Renklerin Adı***
>
> *Nenemin dokuma tezgâhının yanında, hasır bir sepette yün çileleri dururdu. Her birinin bir adı vardı ama bu adlar hiçbir boya kataloğunda yazmazdı: nar çiçeği, kına kırmızısı, gece yarısı mavisi, ayva sarısı... Bir gün ona kasabadaki dükkândan aldığımız ipliğin etiketini gösterdim; üzerinde "Kırmızı 3" yazıyordu. Nenem etikete uzun uzun baktı, sonra güldü: "Bunun adı yok ki," dedi.*
>
> *O gün bunu bir şaka sanmıştım. Şimdi düşünüyorum da nenem haklıydı. "Kırmızı 3" bir rengi tanımlar; ipliği yanlış almayalım diye yazılmıştır, işini görünce unutulur. "Nar çiçeği" ise yalnızca bir rengi göstermez; bir bahçeyi, bir yaz sabahını, belki bir türküyü de hatırlatır. Biri bilgi verir, öteki bir dünya kurar.*
>
> *Peki nenem bu adları nereden buluyordu? Okula gitmemişti ama dinlediği türküler, gördüğü bahçeler, dokuduğu kilimler zihninde bir hazine biriktirmişti. Hayal gücü bu hazineden besleniyordu. Bildiği kelimeler az olan birinin hayal gücü bir yerde tıkanır; hayal gücü olmayan birinin bildiği kelimeler ise sepette bekleyen çileler gibi kullanılmadan kalır. Bana öyle geliyor ki iyi yazmanın sırrı, bu iki hazineyi birlikte kullanabilmektir.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Aşağıdaki tabloda deneme türünün üç özelliği verilmiştir. Her özellik için metinden bir kanıt (cümle ya da bölüm) yazınız ve bu kanıtın metnin deneme türünde olduğunu nasıl gösterdiğini açıklayınız.

Özellik	Metinden kanıt	Deneme türüne uygunluğu
Kişisel yaşantı ya da gözlem		
Öznel görüş bildirme		
Okuru düşünmeye yöneltme		

1.2. Yazarın "Kırmızı 3" etiketiyle "nar çiçeği" adını karşılaştırmasından hareketle nenemin çilelerinden birinin adı olan **"ayva sarısı"** ifadesinin okurda uyandırabileceği **iki** çağrışımı yazınız. Bu ifadenin "Sarı 5" gibi bir etiketten neden farklı olduğunu, günlük dil ile edebî dil ayrımına dayanarak **bir cümleyle** açıklayınız.

2. Aşağıdaki şiiri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Harman Yeri***
>
> *Şafak söker, horozlar çağırır köyü,*
> *Ekin tarlası altın bir deniz gibi dalgalanır,*
> *Orak sesleri karışır kuş sesine,*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Harman yeri gülümseyerek uyanır.

Güneş tepeye dikilir, gölgeler kısalır,
Döven döner, saman tozu göğe ağar,
Alınlardan akan ter derelere karışır,
Yorgun eller bir somunu paylaşır.

Gün batar, kızıla boyanır tepeler,
Sabah dolup taşan harman şimdi bomboş,
Rüzgâr savurur son samanı yavaşça,
"Yarın yine gelin," der yorgun yollar.

(Sınav için yazılmış özgün metin)

Sözlükçe: döven: harmanda ekin saplarını ezip tanesini ayırmak için kullanılan, altı çakmak taşlı kalın tahta · ağmak: yükselmek

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Şiirde harman yerinin bir gün içindeki değişimi anlatılmaktadır. Aşağıdaki tabloda her dörtlüğün anlattığı zaman dilimini ve o dörtlükte öne çıkan atmosferi ya da duyguyu şiirden hareketle yazınız.

Dörtlük	Zaman dilimi	Atmosfer / hâkim duygu
1. dörtlük		
2. dörtlük		
3. dörtlük		

2.2. Aşağıdaki tabloda şiirden alınan dizeler verilmiştir. Her dizede kullanılan **edebî sanatın adını** ve bu sanatın dizeye kattığı anlamı yazınız.

Dize	Edebî sanat	Dizeye kattığı anlam
"Ekin tarlası altın bir deniz gibi dalgalanır"		
"Alınlardan akan ter derelere karışır"		
"Sabah dolup taşan harman şimdi bomboş"		

3. Bir öğrenci, köyünün girişindeki taş duvarı betimleyen aşağıdaki paragrafın taslağını yazmıştır. Taslakta harflerle gösterilen ve koyu yazılan bölümlerden bazılarında yazım ya da noktalama yanlışı vardır, bazıları ise doğrudur.

Öğrencinin taslağı — Taş Duvar

*Köyün girişindeki taş duvar, yılların yükünü sessizce taşır. Yağmur onu yıkamamış, güneş onu solduramamış; yalnızca zamanın eli onu biraz daha yuvarlaklaştırmıştır. Taşlar birbirinin üstüne öyle yerleştirilmiş ki aralarında ne harç var **(a) nede** çimento; yine de **(b) hiç bir** taş yerinden oynamamıştır. **(c) Kaçkar'dan** inen rüzgâr her çatlağa bir ıslık bırakır; köylüler bu yüzden ona **(d) "konuşan duvar"***

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

> *der. Sabah güneşi duvara yandan vurduğunda taşlar altın rengine bürünür. Akşamüstü ise her taş ayrı bir renk tutar: **(e) kızıl mor ve gri**. Her **(f) Ağustos'ta** köy çocukları bu saatlerde duvara tırmanıp uzaklara bakar; duvar onlara hem sınır hem de pencere olur. Gece olunca duvar **(g) yanlız** kalır.*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Taslaktaki her bölümün yazım ve noktalama bakımından doğru mu yanlış mı olduğunu tabloya yazınız. Yanlış olan bölümlerin doğru biçimini de yazınız.

Bölüm	Doğru / Yanlış	Yanlışsa doğru biçimi
(a) nede		
(b) hiç bir		
(c) Kaçkar'dan		
(d) "konuşan duvar"		
(e) kızıl mor ve gri		
(f) Ağustos'ta		
(g) yanlız		

3.2. Taslağın sonuna, duvarın **gece** hâlini betimleyen **iki ya da üç cümle** ekleyiniz. Cümlelerinizde aşağıdaki kuralların her birini **en az bir kez** doğru uygulayınız:

- Bir özel ada getirilen eki kesme işaretiyle ayırma (ör. bir dağ, köy ya da kişi adı)
- Eş görevli (sıralı) sözcükleri virgülle ayırma
- "de / da" bağlacını ayrı yazma

4. Aşağıdaki hikâye parçasını okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Yarım Kemer***
>
> *Köyün deresi üzerindeki taş köprüyü Sabri Usta yapmaya başlamıştı. Üç kemerden ikisini bitirdiği sonbahar hastalandı; üçüncü kemerin yalnızca ayakları yükselebildi. Kış gelmeden de öldü. Köylüler yarım kalan kemerin üstüne iki kalas uzattılar ve yıllarca o kalaslardan geçtiler.*
>
> *Sabri Usta'nın torunu Yaren, çocukken kalasların üstünden geçerken hep aşağıya, köpüren suya bakardı. Annesi "Deden bitirebilseydi şimdi korkmazdın," derdi. Yaren büyüyünce şehirde taş işçiliği öğrendi. Yirmi beş yaşına bastığı yaz aletlerini toplayıp köye döndü.*
>
> *Kemeri tamamlamak bir ayını aldı. Kemerin tepesine konacak son taşı, kilit taşını yerine koymadan önce durdu. Elindeki taşa uzun uzun baktı, sonra keskisini aldı ve taşın alt yüzüne, dereden bakan herkesin görebileceği yere iki ad kazıdı: önce dedesininkini, sonra kendisininkini. Köylüler neden yalnızca kendi adını yazmadığını sordular. Yaren gülümsedi: "Bu köprüyü ben bitirmedim," dedi, "dedemle birlikte bitirdik."*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Aşağıdaki tabloda hikâyeye ait bazı kavramlar verilmiştir. Tablodaki boş hücreleri hikâyeden hareketle doldurunuz.

Kavram	Hikâyedeki karşılığı
Konu	
Tema	
Ana düşünce	
Bir yardımcı düşünce	

4.2. Kilit taşı, bir kemerin tepesine en son konan ve öteki bütün taşları bir arada tutan taştır. Bu bilgiden hareketle Yaren'in iki adı **kilit taşına** kazımasının hikâyede neyi simgelediğini yazınız. Bu ayrıntının taşıdığı **örtük iletiyi** bir cümleyle açıklayınız.

5. Aşağıdaki anıyı okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Pazarın Ucundaki Tezgâh***
>
> *İlkokul üçüncü sınıftaydım. Cumartesileri annemle ilçenin pazarına giderdik. Pazarın en ucunda, yere serilmiş bir çuvalın üstünde birkaç demet nane ve bir kese ceviz satan bir kadın otururdu. Tezgâhı o kadar küçüktü ki ben onu pazarcıdan saymazdım. Bir gün fark ettim ki annem her hafta onun bütün nanelerini alıyordu. Bizim bahçemizde nane bitip tükenmezdi; buna çok şaşırdım, hatta biraz da kızdım: "Bizde zaten var, neden alıyorsun?" Annem cevap vermedi, yalnızca elimi biraz daha sıkı tuttu.*
>
> *Yıllar sonra üniversiteyi bitirip ilçeye öğretmen olarak döndüm. Bir veli toplantısında öğrencilerimden birinin anneannesiyle tanıştım. Sohbet ilerleyince kadın, gençliğinde pazarda nane sattığını, çocuklarının okul masraflarını böyle çıkardığını anlattı. Sonra ekledi: "Bir hanım vardı, her hafta bütün nanelerimi alırdı. Hiç pazarlık etmezdi, adımı da sormazdı." O gece annemi aradım. Ona bir şey sormadım; yalnızca "Teşekkür ederim," dedim. Annem neye teşekkür ettiğimi sormadı. Bazı soruların cevabı yıllar sonra gelir; annem bunu benden çok önce biliyordu.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Anıda yazar, çocukken yaşadığı olayları bugünkü bakışıyla yeniden yorumlamaktadır. Aşağıdaki tabloda verilen her ayrıntı için yazarın çocukken ne düşündüğünü ve bugün o ayrıntıyı nasıl anladığını yazınız.

Ayrıntı	Yazarın çocukken düşündüğü	Yazarın bugün anladığı
Kadının küçük tezgâhı		
Annenin her hafta bütün naneleri alması		
Annenin soruya cevap vermemesi		

5.2. Yazarın bu anıyı yazma amacını **bir cümleyle** yazınız. Yazarın annesine karşı tutumunu metinden **bir** ifadeyle destekleyerek açıklayınız.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

6. Aşağıdaki şiiri okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Sıradan Bir Gün***
>
> *Büyük bir gün bekledim yıllarca,*
> *Davullar çalacak, kapım açılacak sandım;*
> *Her sabah pencereye koştum umutla,*
> *Her akşam aynı sokağa yorgun bakıp kaldım.*
>
> *"Bugün de hiçbir şey olmadı," derken*
> *Komşu kız merdivende selam verdi bana,*
> *Kırık saksıda bir sardunya açmıştı,*
> *Annem çayı demleyip adımla çağırdı beni.*
>
> *Şimdi düşünüyorum da büyük gün buymuş:*
> *Kimsenin görmediği küçük bir mutluluk.*
> *Ben uzaklarda aradım durdum anlamı,*
> *O her gün kapımın önünde bekliyormuş.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Şiirin **temasını** ve **ana duygusunu** yazınız. Her birini şiirden **bir** dizeyle destekleyiniz.

6.2. Şiirin son iki dizesinde **açıkça** dile getirilen iletiyi yazınız. Birinci dörtlükte söyleyicinin "davullar çalacak" bir günü yıllarca beklemesinden ve her akşam "yorgun" kalmasından çıkarılabilecek **örtük iletiyi** bir cümleyle yazınız.

7. Aşağıdaki iki metni okuyup soruları cevaplayınız.

> ***Metin A — Hikâye: Pencere***
>
> *Yaşlı ressam Kâmil Bey, yıllardır aynı koltuğa oturur, aynı pencereden bakardı. Kışın çıplak dallar, ilkbaharda tomurcuklar, yazın koyu bir gölge... Her mevsim pencerenin önündeki ıhlamur ona başka bir şey söylerdi. Bir sabah komşunun oğlu Bora içeri girdi, ressamın yarım bıraktığı tuvale baktı: "Neden hep aynı ağacı çiziyorsunuz?" diye sordu. Kâmil Bey güldü: "Çünkü her baktığımda başka bir ağaç görüyorum." Bora anlamadı. Yıllar sonra kendi odasının penceresinden aynı sokağa bakarken bu cümleyi hatırladı ve ilk kez gülümsedi.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*
>
> ***Metin B — Anı: Armut Ağacının Dibi***
>
> *Ortaokul yıllarımın yazları anneannemin bahçesinde geçerdi. Anneannem her nisan fasulyeleri bahçenin aynı köşesine, yaşlı armut ağacının dibine ekerdi. Bir gün "Bahçe bu kadar büyük, neden hep buraya?" diye sordum. "Toprak hatırlar," dedi, başka bir şey söylemedi. Bu cevap bana bir bilmece gibi gelmişti. Anneannemi kaybettiğimiz yılın baharında bahçeye yalnız gittim. Kimse bir şey ekmemişti ama armut ağacının dibinde, geçen güzden dökülen tohumlardan birkaç fasulye filizi kendiliğinden çıkmıştı. Toprağa diz çöktüm. O gün yalnızca bir sözü değil, sözü söyleyeni de anladım.*
>
> *(Sınav için yazılmış özgün metin)*

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7.1. Aşağıdaki tablonun boş hücrelerini iki metinden hareketle doldurunuz.

Ölçüt	Metin A	Metin B
Anlatıcı		
Mekân		
Anlamın kavrandığı an		
Ana düşünce		

7.2. İki metinde de bir büyüğün söylediği kısa bir söz ilk başta anlaşılmaz; sözün anlamı ancak sonradan yaşanan bir deneyimle kavranır. Bu ortak yapının her iki metindeki karşılığını **birer somut örnekle** gösteriniz. Bu anlatım tercihinin metinleri "Anlam Arayışı" temasına nasıl bağladığını **bir cümleyle** açıklayınız.

Puanlama anahtarı ve örnek cevaplar Dubba'nın hazırladığı örneklerdir; resmî değerlendirme ölçütleri ODSGM ve okulun tarafından belirlenir.

Soru – Öğrenme Çıktısı – Beceri

Soru	Öğrenme çıktısı	Beceri
1	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.4. Çözümleme
2	TDE2.2. "Sözün İnceliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.14. Yorumlama
3	TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme	KB2.13. Yapılandırma
4	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
5	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.14. Yorumlama
6	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.10. Çıkarım Yapma
7	TDE2.2. "Anlam Arayışı" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme	KB2.7. Karşılaştırma

Puanlama Tablosu

1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	Toplam
9	6	6	9	12	6	8	6	6	6	6	6	8	6	100

Çözümler ve Puanlama Anahtarı

1.1. TAM PUAN (9 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 3 puan (metinden kanıt 1 + deneme türüne uygunluğun açıklaması 2).

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Özellik	Metinden kanıt (örnek)	Deneme türüne uygunluğu
Kişisel yaşantı ya da gözlem	"Bir gün ona kasabadaki dükkândan aldığımız ipliğin etiketini gösterdim..." ya da nenemin yün çilelerinin anlatıldığı ilk paragraf	Denemede yazar, düşüncesini kendi yaşantısından bir örnekle başlatır; konu kişisel bir deneyimden hareketle işlenir.
Öznel görüş bildirme	"Şimdi düşünüyorum da nenem haklıydı." / "Bana öyle geliyor ki iyi yazmanın sırrı, bu iki hazineyi birlikte kullanabilmektir."	Deneme, kanıtlama amacı gütmeden yazarın kişisel görüşlerini samimi bir dille aktarır.
Okuru düşünmeye yöneltme	"Peki nenem bu adları nereden buluyordu?"	Yazar, okurla sohbet eder gibi soru sorarak onu da düşünce sürecine katar; kesin bir hüküm dayatmaz.

Anlamca örtüşen kanıt ve açıklamalar kabul edilir; aynı cümle iki satırda kullanılmışsa yalnızca birinde puanlanır.

KISMİ PUAN: Kanıt doğru, uygunluk açıklaması boş ya da yalnızca özelliğin tekrarından ibaretse ("kişisel yaşantıdır") o satır 1 puan. Açıklama doğru ama kanıt satırdaki özelliğe uymuyorsa o satır 1 puan.

SIFIR PUAN: Metinden kanıt gösterilmeden yalnızca genel bilgi yazılması, metinle ilgisiz cevap ya da boş tablo.

1.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her çağrışım 2 puan (2+2) + açıklama cümlesi 2 puan.

Beklenen cevap:

- Çağrışımlar (herhangi ikisi): sonbahar; olgun, sararmış ayva meyvesi ve kokusu; bir ayva ağacı, bahçe; kış için kaynatılan reçel ya da yemiş; evin sıcaklığı, nenenin mutfağı. Ayvanın rengi ve meyvesiyle mantıklı bağı olan özgün çağrışımlar kabul edilir.
- Açıklama (örnek): "'Sarı 5' yalnızca rengi tanıtan bir bilgi verir ve işi bitince unutulur; 'ayva sarısı' ise rengi bir meyveyle, bir mevsimle ilişkilendirerek okurda imge ve duygu uyandırdığı için edebî dile yakındır."

KISMİ PUAN: Yalnızca bir çağrışım doğruysa 2 puan. Açıklamada fark sezilmiş ama günlük dil–edebî dil ayrımına bağlanmamışsa ("biri daha güzel") açıklama 1 puan.

SIFIR PUAN: Çağrışım yerine sözcüğün tanımının yazılması ("sarı bir renk"), metinle ve ifadeyle ilgisiz cevaplar, boş cevap.

2.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 2 puan (zaman dilimi 1 + atmosfer 1).

Dörtlük	Zaman dilimi	Atmosfer / hâkim duygu
1. dörtlük	Sabah, şafak vakti ("Şafak söker")	Uyanış, canlılık, neşe, umut
2. dörtlük	Öğle ("Güneş tepeye dikilir, gölgeler kısalır")	Yoğun çalışma, yorgunluk, dayanışma, paylaşma
3. dörtlük	Akşam, gün batımı ("Gün batar")	Dinginlik, sessizlik, ıssızlık; hafif bir hüzün ve yarına dair umut

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

Anlamca yakın duygu ve atmosfer adları kabul edilir.

KISMİ PUAN: Satırda yalnızca zaman dilimi ya da yalnızca atmosfer doğruysa o satır 1 puan.

SIFIR PUAN: Şiirle ilgisiz zaman ya da duygu, dizelerin açıklama yapılmadan aynen aktarılması, boş tablo.

2.2. TAM PUAN (9 PUAN)

Puan dağılımı: her satır 3 puan (sanatın adı 1 + kattığı anlam 2).

Dize	Edebî sanat	Dizeye kattığı anlam
"Ekin tarlası altın bir deniz gibi dalgalanır"	Teşbih (benzetme): ekin tarlası (benzeyen) altın bir denize (benzetilen) "gibi" edatıyla benzetilmiştir.	Rüzgârda dalgalanan sarı ekinlerin genişliğini ve bereketini göz önüne getirir; tarlayı değerli ve uçsuz bucaksız gösterir.
"Alınlardan akan ter derelere karışır"	Mübalağa (abartma): akan ter, derelere karışacak kadar çok gösterilmiştir.	Harmandaki emeğin büyüklüğünü, çalışmanın ne kadar yorucu olduğunu güçlü biçimde vurgular.
"Sabah dolup taşan harman şimdi bomboş"	Tezat (zıtlık): "dolup taşan" ile "bomboş" karşıt kavramlar bir arada kullanılmıştır.	Sabahki kalabalık ve canlılık ile akşamki ıssızlık arasındaki farkı belirginleştirir; günün bitişinin yarattığı sessizliği ve hüznü duyurur.

KISMİ PUAN: Sanatın adı doğru, kattığı anlam boş ya da yüzeyselse ("dizeyi güzelleştirir") o satır 1 puan. Sanatın adı yanlış ama dizenin anlamı doğru açıklanmışsa o satır 1 puan.

SIFIR PUAN: Sanatın adı da açıklama da yanlışsa ya da boşsa o satır 0 puan; tablonun tamamı boşsa 0 puan.

3.1. TAM PUAN (12 PUAN)

Puan dağılımı: her bölümün doğru/yanlış değerlendirmesi 1 puan (7 × 1 = 7) + yanlış bölümlerin doğru biçimi 1 puan (5 × 1 = 5).

Bölüm	Doğru / Yanlış	Doğru biçimi ve kural
(a) nede	Yanlış	**ne de** — "de" bağlacı kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır.
(b) hiç bir	Yanlış	**hiçbir** — "hiçbir" kalıplaşmış birleşik sözcük olduğu için bitişik yazılır.
(c) Kaçkar'dan	Doğru	— (Özel adlara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılır.)
(d) "konuşan duvar"	Doğru	— (Başkasının sözü ya da bir şeye verilen ad tırnak içinde yazılabilir.)
(e) kızıl mor ve gri	Yanlış	**kızıl, mor ve gri** — Eş görevli (sıralı) sözcükler arasına virgül konur.
(f) Ağustos'ta	Yanlış	**ağustosta** — Belirli bir tarih bildirmeyen ay adları küçük harfle başlar ve aldığı ek kesme işaretiyle ayrılmaz.
(g) yanlız	Yanlış	**yalnız** — Sözcüğün doğru yazımı "yalnız"dır ("yanlız" yanlıştır).

Kuralın yazılması istenmemiştir; doğru biçim yeterlidir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Yanlış bölüm "Yanlış" olarak belirlenmiş ama doğru biçimi hatalı ya da boşsa o bölüm 1 puan. Doğru bölüm ("c", "d") "Yanlış" olarak işaretlenip değiştirilmişse o bölüm 0 puan.

SIFIR PUAN: Yanlış bölümün "Doğru" olarak işaretlenmesi (o bölüm 0 puan), boş tablo.

3.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her kural 2 puan (2+2+2). Kural, gece hâlini betimleyen ve taslağın devamı olabilecek bir cümlede doğru uygulanmışsa puan verilir.

Örnek cevap: "Gece Kaçkar'ın doruklarından inen soğuk, taşların arasına sızar. Ay ışığında duvarın yosunları, çatlakları ve yarıkları gümüş bir renge bürünür. Köy uyurken duvar da yorgun bir bekçi gibi sessizce nöbetini tutar."

Kural	Örnekteki uygulama
Özel ada getirilen ekin kesme işaretiyle ayrılması	Kaçkar'ın
Eş görevli sözcüklerin virgülle ayrılması	yosunları, çatlakları ve yarıkları
"de / da" bağlacının ayrı yazılması	duvar da

KISMİ PUAN: Cümleler betimleme yerine konuyla ilgisiz bir içerik taşıyorsa ama kurallar doğru uygulanmışsa her kural 1 puan. Kural kullanılmış ama yanlış uygulanmışsa (ör. "duvarda", "Kaçkarın", virgülsüz sıralama) o kural 0 puan.

SIFIR PUAN: Kuralların hiçbiri uygulanmamışsa, yalnızca taslaktaki cümleler aktarılmışsa ya da cevap boşsa.

4.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan dağılımı: her hücre 2 puan.

Kavram	Beklenen cevap
Konu	Dedesi Sabri Usta'nın yarım bıraktığı köprü kemerini yıllar sonra tamamlayan Yaren'in, kilit taşına dedesinin adını da kazıması
Tema	Kuşaktan kuşağa aktarılan emek / vefa / geçmişle bağ kurma
Ana düşünce	Başarılar, kendinden önce gelenlerin emeği üzerine kurulur; bir işi tamamlayan kişi o işe başlayanın emeğini de sahiplenmelidir.
Bir yardımcı düşünce	Yarım kalan bir iş, insanların hayatında yıllarca bir eksiklik olarak kalır (kalaslardan korkarak geçmek). / Bir eksiklik, sonraki kuşak için bir amaca dönüşebilir. / İnsan öğrendiklerini yetiştiği yere geri götürebilir.

Anlamca örtüşen cevaplar kabul edilir.

KISMİ PUAN: Konu yerine tema (ya da tema yerine konu) yazılmışsa o hücre 1 puan. Ana düşünce yerine olay özeti yazılmışsa o hücre 1 puan.

SIFIR PUAN: Hikâyeyle ilgisiz, boş ya da kişileri karıştıran ("Sabri Usta köprüyü bitirdi") hücreler 0 puan.

4.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: simgelenen kavram 3 puan + örtük ileti 3 puan.

Beklenen cevap:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- Simge (3 puan): Kilit taşı, öteki taşları bir arada tutan son taş olduğu için iki kuşağın emeğinin birleşmesini simgeler; Yaren'in koyduğu son taş, dedesinin döşediği taşlar olmadan ayakta duramaz. Köprü, geçmiş ile bugün arasında kurulan bağı da simgeler.
- Örtük ileti (3 puan, örnek): "İşi bitiren kişi, o işi başlatanlar olmadan başarıya ulaşamaz; bu yüzden kendinden öncekilerin emeğini görünür kılmalıdır."

Not: Yaren'in "dedemle birlikte bitirdik" sözü iletiyi açıkça söyler; öğrencinin bu sözü aynen aktarması yerine kilit taşı ayrıntısından çıkarım yapması beklenir.

KISMİ PUAN: Simge doğru, örtük ileti yazılmamışsa 3 puan. Örtük ileti yerine yalnızca Yaren'in sözü aynen aktarılmışsa ileti 1 puan. Simge yalnızca "köprüyü" diye genel geçmişse simge 1 puan.

SIFIR PUAN: Kilit taşının gerçek anlamıyla açıklanması ("kemeri sağlam tutar") ve hikâyeyle ilişkilendirilmemesi, ilgisiz ya da boş cevap.

5.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: her hücre 1 puan.

Ayrıntı	Yazarın çocukken düşündüğü	Yazarın bugün anladığı
Kadının küçük tezgâhı	Kadını gerçek bir pazarcı saymaz, tezgâhı önemsemezdi.	Kadın o küçük tezgâhla çocuklarının okul masraflarını çıkaran, emeğiyle geçinen biriydi.
Annenin her hafta bütün naneleri alması	Gereksiz bir alışveriş olduğunu düşünür, şaşırır ve kızardı ("Bizde zaten var").	Annesi kadına gösteriş yapmadan, onu incitmeden yardım ediyordu.
Annenin soruya cevap vermemesi	Annesinin neden sustuğunu anlamamıştı; soru cevapsız kalmıştı.	Annesi iyiliğini dile getirmek istememiş; bazı şeylerin zamanla anlaşılacağını biliyordu.

Anlamca örtüşen cevaplar kabul edilir.

KISMİ PUAN: Her doğru hücre 1 puan; çocukluk ve bugünkü yorumlar yer değiştirmişse o satır 0 puan.

SIFIR PUAN: Metinde olmayan yorumlar, olayların yalnızca aktarılıp yorumlanmaması, boş tablo.

5.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: yazma amacı 3 puan + tutum ve metinden destek 3 puan (tutumun adlandırılması 2 + ifade 1).

Beklenen cevap:

- Yazma amacı (örnek): "Yazar, çocukken anlamadığı bir iyiliği yıllar sonra kavradığını anlatarak gösterişsiz iyiliğin değerini ve annesine duyduğu minnettarlığı paylaşmak için bu anıyı yazmıştır."
- Tutum: Yazar annesine karşı **minnettar, saygılı ve hayran** bir tutum içindedir. Destek (herhangi biri): "yalnızca 'Teşekkür ederim,' dedim" / "annem bunu benden çok önce biliyordu."

KISMİ PUAN: Yazma amacı yerine metnin konusu yazılmışsa ("pazardaki kadını anlatmak") amaç 1 puan. Tutum doğru, metinden ifade yoksa 2 puan.

SIFIR PUAN: Anıyla ilgisiz amaç, annenin olumsuz bir tutumla ilişkilendirilmesi ("yazar annesine kırgındır"), boş cevap.

6.1. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: tema 2 + tema dizesi 1; ana duygu 2 + duygu dizesi 1.

Beklenen cevap:

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

- Tema: Hayatın anlamını sıradan, küçük anlarda bulmak / anlam arayışı (2 puan). Dize (1 puan): "Ben uzaklarda aradım durdum anlamı," ya da "Şimdi düşünüyorum da büyük gün buymuş:"
- Ana duygu: Olağanüstü bir günü beklemenin getirdiği hayal kırıklığı ve yorgunluk; şiirin sonunda yerini huzura, sıradan anların farkına varmanın mutluluğuna bırakır (2 puan). Dize (1 puan): "Her akşam aynı sokağa yorgun bakıp kaldım." ya da "Kimsenin görmediği küçük bir mutluluk."

"Bekleyiş", "hayal kırıklığı", "huzur", "mutluluk", "farkındalık" gibi anlamca uygun duygu adları kabul edilir.

KISMİ PUAN: Tema ya da ana duygudan yalnızca biri doğru ve destekliyse 3 puan. Dize kanıtı ilgili kavramla örtüşmüyorsa o dize 0 puan.

SIFIR PUAN: Tema yerine konu özeti ("bir kişinin bir gününü anlatması"), şiirle ilgisiz duygu (ör. "öfke", "kahramanlık"), boş cevap.

6.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: açık ileti 3 + örtük ileti 3.

Beklenen cevap:

- Açık ileti (3 puan): Hayatın anlamı uzaklarda değil, her gün yaşanan sıradan anların içinde, yanı başımızdadır.
- Örtük ileti (3 puan, örnek): "Büyük ve olağanüstü olayları beklemek insanı yorar ve yaşadığı günün güzelliklerini görmesini engeller."

KISMİ PUAN: Açık ileti ile örtük ileti yer değiştirmişse ama ikisi de doğruysa 4 puan. Örtük ileti yalnızca "beklemek kötüdür" gibi eksik bir yargıyla verilmişse ileti 1 puan.

SIFIR PUAN: Dizelerin yorumlanmadan aynen aktarılması, şiirle ilgisiz ya da boş cevap.

7.1. TAM PUAN (8 PUAN)

Puan dağılımı: her hücre 1 puan.

Ölçüt	Metin A	Metin B
Anlatıcı	Üçüncü kişi (o) anlatıcı; olayların dışında kalan anlatıcı	Birinci kişi (ben) anlatıcı; olayı yaşayan yazarın kendisi
Mekân	Kâmil Bey'in evi / pencerenin önü; yıllar sonra Bora'nın odası	Anneannenin bahçesi, armut ağacının dibi
Anlamın kavrandığı an	Bora'nın yıllar sonra kendi penceresinden aynı sokağa bakarken ressamın sözünü hatırlayıp gülümsemesi	Anneannenin ölümünden sonraki baharda, armut ağacının dibinde kendiliğinden çıkan fasulye filizlerini görmesi
Ana düşünce	Değişen şey nesne değil, ona bakan gözdür; anlam bakış açısında saklıdır.	Emek ve sevgi, sahibi gittikten sonra da yaşamaya devam eder. / Büyüklerin sözleri ancak yaşanınca anlaşılır.

Anlamca örtüşen cevaplar kabul edilir.

© 2026 Dubba · Tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde bedelsiz dağıtılabilir; satılamaz, ticari amaçla kullanılamaz. dubba.com.tr/telif

KISMİ PUAN: Her doğru hücre 1 puan. Anlatıcı yalnızca "yazar" diye yazılmış ve kişi belirtilmemişse o hücre 0 puan; mekânda iki yerden yalnızca biri yazılmışsa (Metin A) tam puan verilir.

SIFIR PUAN: İki metne aynı cevabın yazılması, metinleri karıştıran ya da boş hücreler 0 puan.

7.2. TAM PUAN (6 PUAN)

Puan dağılımı: Metin A örneği 2 + Metin B örneği 2 + temaya bağlayan açıklama 2.

Beklenen cevap:

- Metin A: Kâmil Bey'in "Her baktığımda başka bir ağaç görüyorum" sözünü Bora o gün anlamaz; yıllar sonra kendi penceresinden bakarken kavrar.
- Metin B: Anneannenin "Toprak hatırlar" sözü yazara bilmece gibi gelir; anlamı, anneannesinin ölümünden sonra kendiliğinden çıkan filizleri görünce açılır.
- Açıklama (örnek): "Anlamın hazır verilmeyip zamanla ve yaşanarak bulunması, iki metni de insanın kendi deneyimiyle anlam aradığı 'Anlam Arayışı' temasına bağlar."

KISMİ PUAN: Yalnızca bir metinden örnek verilmişse o örnek 2 puan. Örnek verilmiş ama sözün sonradan kavrandığı deneyim gösterilmemişse o örnek 1 puan. Açıklama temaya bağlanmadan genel kalmışsa 1 puan.

SIFIR PUAN: Metinlerin yalnızca özetlenmesi, örneklerin metinlerde bulunmaması, boş cevap.

© 2026 Dubba. Bu yazılının soruları, şekilleri, puanlama anahtarı ve çözümleri Dubba'nın özgün eseridir (5846 sayılı FSEK); tüm hakları saklıdır. Bütün hâlde ve değiştirilmeden çoğaltıp öğrencilere, sınıflara, okullara ve kurslara bedelsiz dağıtabilirsin; satılamaz, ücretli bir ürün ya da hizmette kullanılamaz, ticari amaçla kullanılamaz, başka sitede barındırılamaz, kaynak dubba.com.tr gösterilir. Telif Politikası 3. madde: dubba.com.tr/telif